

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

Égész évre	12 korona	Égész évre	30 korona
Fél évre	6 " "	Fél évre	15 " "
Negyed évre	3 " "	Negyed évre	8 " "
Egy hónapra	1 " "	Egy hónapra	2 " "

Felelős szerkesztő
K u t a s i I m r e .

Szerkesztőség Csapó-utca 9. sz.
Kiadóhivatal Csapó-utca 9. sz.
Hirdetések a legmérsékeltebb Árszámítás mellett vétetnek fel.

Kapunyítás.

Debreczen, szept. 7.

(V.) Üdvözlünk titeket hazánk jövő reményei, üdvözlünk szívünk teljességéből! Kintart karokkal, szeretettel várnak tanáraitok, tanítóitok, kik új életet hoztok a két hónapra át árván maradt, néma, komor falak közé. Új életet, hitet, reményt, szeretetet, melyen felépül önmagatok, szüleitek, a társadalom és a haza boldogsága.

A pillanat szinte elfelejteti velünk, — hogy a természet művészi ecsetje halaványulni kezd, a kedves költözők készülődését öröme fordítja a ti gyülekezésetek. Az ősi fészkek, az iskolák kapui ki vannak tárva, szeretet melegség sugarai áradnak ki abból, s minden ismerős hely, tanító s jó barát melegen üdvözl: Isten hozott!

Oh bár teljesülnének legszebb reményeink, a szülői gond és szeretet, a magvető munkája ne lenne sikertelen! Bár szeplőtlen, tiszta s erős lenne az az alap, melyre az iskola épít; bár az aratáskor nyugodt öntudattal, megelégtült szívvel mondhatnák el tanítóitok, szüleitek. Fáradtságunk nem volt eredménytelen az okos szerű nevelés és tanítás meghozta a kívánt eredményt.

De a mult következtetést von a jövőre. A jövő fátyolát feliebbenthetjük, ha a mult nyitott könyvéből olvasni tudunk s

épen az a baj, hogy a mult könyvét nem vesszük figyelembe úgy, mint kellene. A mult könyvében élénk színekkel van festve hogy a kemény, sziklás talajba vetett magból nem lett semmi; a tehetetlen, tanulni nem akaró gyermek a tudományos pályán szerencsétlenné lett. Meg van írva az is, hogy a családi nevelésnél gyenge az erkölcsi erő, hiányzik a jó példa, a nevelés legfontosabb eszköze. A kis gyermek mielőtt az iskolába lépne, igen gyakran már ismeri a bünt, de nem ismeri mi az imádkozás, itt az elkényeztetés, ott a durva bánásmód képezi a nevelés alapját s mind két esetben az ártatlan gyermeki lélek betegg lesz; gyenge sivár a talaj, mely a magvető rendelkezésére áll, sok küzdelmébe kerül megjavítása s minden küzdelme mellett jutalma igen gyakran silány aratás.

A szegény munkás ember a gyermek nevelését elbanyagolja, elfoglalja a kenyérkereset, az anyagi gond; a gazdag embernél a szülőt helyettesíti a cseléd, sok helyen a gyermek nem féltő kincs többé. S ebben rejlik a legnagyobb hiba, hogy általában a családi nevelés nem adja meg azt a szilárd alapot, melyre az iskola bizon építhet s azután az iskolai neveléssel kapcsolatban sem társul a szülői fegyelem. Nem tagadjuk, meg van a gond és aggodalom a gyermek jövő boldogságáért, hiszen a középiskolák zsufoltsága is azt mutatja, hogy a szülő nem ritkán erejét tul-

haladó áldozatok árán is neveltetni óhajta gyermekét, de hiányzik a gyermeki lélek megfigyelése, a gyermek életpálya iránti hajlandóságának megvizsgálása.

A gyermeki szeretetnek nemcsak a külsőségeiben, nemcsak az áldozatkészségben kell nyilvánulni, hanem az önfeláldozó gondviselésben, mely a gyermek lelkét megóvja minden viszélytől, mely egészséges test mellett szta, hit és jó erkölcsök befogadására alkalmas szellemet teremt. S a pályaválasztásnál kényszereszközök hiábavalók, mind sárba dobott pénz, mit cél nélküli tanítássalra fordítunk.

Ne csak a szülő tizze ki gyermeke életpályáját, de megfigyelve a gyermek lélekvilágát, erőit, tehetségeit, kikérve az iskola jóakaratu tanácsát, közös tapasztalatok, közös elhatározás legyen az életpálya választásának kiinduló pontja.

A család jó példája, az iskolával összhangzatos uevelése által lesz boldog jövő. A mult könyvéből olvasgatva, használjuk fel tapasztalatainkat, használjuk fel gyermekeink, a társadalom, a haza boldogítására. Gyermekeink legyenek legféltőbb kincseink, kikért fáradni, küzdeni legszentebb kötelesség. Így boldog lesz a szülő s a magvető munkája nem lesz sikertelen!

Üdvözlünk titeket hazánk jövő reményei, üdvözlünk szívünk teljességéből!

Tárcza.

Csak egy szó . . .

Csak egyszó az, mit mondani akarok, Nézz szemembe kifejezve láthatod Nézz szemembe, úgy én is elolvasom, Hogy mi lakik a szivedbe angyalom.

A lelkünkkel tegyük meg e vallomást, Hogy titokban rég szereltük mi egymást. S jó az idő, hogy oltárhoz vezetlek, Hol kimondom azt az egy szót:

szeretlek!

Béni Vilmos.

Türelmes Matyi.

Irta: Tábori Róbert.

I.

Csóka Mátyásnak hívták, de az egész falu nem emlegette másként, csakis Türelmes Matyi néven. Most igazán mesés volt a türelme. Már gyermekkorában csodaszámba ment, hogyan tudta elviselni pajtásai incselkedését, testvérei zsarnokoskodását és hogy nem jött ki sohasem a sorából, akárhogy jeleszáltak is.

Legenykorában egyetlen egyszer sem verekedett a korcsában, katonasorban pedig bámulatba ejtette a káplárját, aki a legnagyobb mester volt az ujonczok kujonázásában. Annyira, hogy Peták Imre káp-

lár egyszer elkeseredésében ki is jelentette:

— Nem tudom, ez a Csóka Matyi szentnek született e, vagy pedig — birkának?

Mikor hazakerült a katonaságtól, már öreg legény volt, mert abban az időben nem három, hanem tizenkét esztendeig tartott a katonáskodás. És az obszjába beleírta kapitánya szép olvasható betűkkel:

— Jó katona, istentől, jámbor és türelmes, nagyon türelmes.

En még jól emlékszem rá, mert egy faluból való voltunk, Volt egy kis földcskéje, azt szántotta-vetette és mellesleg — mi egyebet is tehetett volna? — beállott a nazarénus hit terjesztőjének.

Az a hit egészen új volt akkortáiban. A legtöbb hiva a mi környékükön akadt, az alsó Bácskában. Pacsér volt a fészke, ott született és élt az első apostola. Attól tanulta meg Csóka Matyi, hogy hazudni nem szabad indlatoskodni nem emberhez méltó dolog lopni istentelenség fegyver fogni embertársára halálos bűn de tünni megadással tünni mindent az Égnek tetsző erény.

Hát ő nagyban gyakorolta a türelm erényét már azelőtt is de még nagyobb mértékben mióta nazarénus lett. Azért nagyobb mértékben mert apostoloskodott. Vitte tovább az új hit igéjét.

Ez pedig kemény dolog éppen a Bácskában. Hogy a bácskai legénynek a fejébe verjék: nem szabad verekedni ahoz legalább is ölmos bot kell.

Hogy elhitessék vele: káromkodni indu-

latoskodni nem emberhez méltó dolog ahoz Aranyházju Szent János szónoklata szükséges. De hogy a birkalopásról a lókötésről leszoktassák ahoz legalább is egy Ráday kellett!

Nos hát, Türeimes Matyi a maga falujában végbevitte az ölmos botok Aranyházju Szent János és Ráday egyesített csodáit.

Az ő hitbuzgósága és semmitől vissza nem riadó türelme megtérítették a fél falut. Ezért pedig megtette a pacseri hltalapító a Madarason élő össze nazarénusok püspökének.

II.

Tudom, hogy ellenem fognak majd támadni ezért a följegyzésért és azt mondják majd:

— Mesebeszéd! A nazarénus hitnek nincs püspöke. Aki ilyesmit mond elveti a sulykot.

Bocsánat. En nem is mondtam hogy van, de egyszer volt Egyetlen egyszer és hogy miért törölték el az a méltóságot elmondja majd az én történetem.

Csóka Mátyásnak — miután ilyen nagy méltóságba cseppent, adjuk meg neki az igazi nevét — fejébe szállt a dicsőség. Hiába tetőtől talpig evangéliumi erény az embe a földi hiaságtól még sem ment egészen. S mivel a földi dicsőség fölkereste az ő szerény hajlékát, föltette magában, hogy azt megünnepi méltó módon. Lakomát csap melyre meghívja a falubeli összes hiveket, atéle installációs lakomát.

Kikeresett magát ak egy szöveget a szen-

Adatok az angol mezőgazdasági kérdéshez.

Debreczen, szept. 7.

A nagy mezőgazdasági válság, amely Angliát jelenleg meglepte és karöltve a gyárak pangásával, szinte pusztulással fenyegeti ezt a gazdag országot: nem mai keletű; hanem a háborúk és tömeges kivándorlás következtében ma csak kitört az eddig lappangó betegség.

A baj legelsősorban is az amerikai gabona behozatalából ered, amely különösen ezt a szigetországot özönlötte el az utóbbi évtizedek alatt oly mérvben, hogy a bel-földi termelés, a drága munkaerő és nehéz megélhetési viszonyok között egyáltalán nem állhatta meg a versenyt a tranzatlantikus terményekkel szemben, hanem akárhányszor az önkezelési áron alul volt kénytelen tudni gabonáján a gazda.

Hogy a »Tartozik« és »Követel« rovatok között a gabonatermelés terén mily könnyen állhat be zavar, azt a kalmárszemlémű szigetnép már 25 év előtt belátta, s azonnal a baj orvoslására fordította figyelmét.

A legutóbbi években azonban a gabonatermelés már igen nagy hanyatlásnak indul, de az állattenyésztés és tejtermelés számára szánt legelők nem terjeszkednek többé, hanem igen nagy arányban fejlődik a gyümölcs- és konyhakertészet.

És ez természetesen is, mert egyrészt sem az állattenyésztéshez, sem a gabonatermeléshez nem jut elég munkaerő, másrészt pedig nemcsak gabonában, hanem élő állatokban is annyi az olcsó bevétel, hogy az angol gazda a saját állománya mellett nem találja meg a befektetett tőke fedezetét, bár a husarak az egész szigetországban ma is erősen föl vannak verve.

Csak egyedül a gyümölcsösök és a veteményes kertek mellett boldogul még kellő

mértékben — s különösen nagyobb városok közelében — a termelő, és kivált a veteményes kertek igen nagy tért hódítanak az ily pontokon; ugyannyira, hogy a Londont környező négy grófságban, Kent, Surrey, Essex és Widdlessexben magában 29,024 acre veteményes kert van.

A legtöbb zöldségfélék frissen kerül piacra, azonban emellett igen kelendő száritott s a legkülönbözőbb módon konzervált állapotban is.

A gyümölcsstermelés Anglia délnyugati részén terjed leginkább s annak révén ott már számtalan gyár keletkezett, mely a gyümölcs kikészítésével, aszalással, cukrozással, befőzéssel s egyéb módon való gyümölcs-konzerválással foglalkozik és jelenleg éppen egy oly kísérletezés folyik a gyárak egyikében, hogy a gyümölcsöt egészen friss állapotban tartásuk meg légüres tartályokban és sterilizált levegővel. Mindkét módszert a swanley kertészeti iskola igazgatója alkalmazta jégelészőr és pedig igen szép sikerrel, bálnán, ananász, szőlő, paradicsom s több más gyümölcsfélével, mely mindmennyi hetekről-hetekre megtartotta friss ízét és zamátját; úgyhogy ezentúl még ki sem számított időkre lehet a gyümölcsöt eltenni s a legnagyobb távolságokra kényelmesen elszállítani.

A termelés mindennemű gyümölcsre kiterjed s még az erdei szamócskát, a vad földiszederet, szederinát és kőkényt is rendszeresen, nagy mennyiségben és a legjobb eredménnyel termelik.

A fokozott gyümölcsstermelés által a faiskolák is állandóan szaporodnak, úgyhogy 1875-ben 9837, 1885-ben 10.502 és 1895-ben már 11.329 acre területen volt Angliában faiskola.

Ugy a zöldség, mint a gyümölcs állandó piacczal bír a bel-és külföldön s azokon a kereslet még ma is sokkal nagyobb

a kínálatnál, amif azon egyszerű tény is bizonyít, hogy a jelen évben Anglia nem kevesebb, mint 125.000 zsák hagymafélélet importált Egyiptomból. Egyéb, de különösen konzervált zöldségfélékből viszont Angliának nagy a kivitele s az még ma is állandóan növekedőben van.

Igen sokat okulhatunk Anglia gazdaságtörténelmének utóbbi 25 éves korszakából s erősen megiszivlelendőnek tartom részünkről a tanulságot amelyet abból első pillanatra levonhatunk; mert hogy minálunk ahhoz hasonló mostoha körülmények melyek alatt Anglia mezőgazdasága ma nyugszintén bekövetkezhettek a jövőben, az nagyon természetesen, s hogy máris nem következtek be, az csak onnan van, mert hazánk egyrészt a szárazföld belsejében fekszik s oda az amerikai buza még nem találta meg olcsó útját, másrészt pedig a magyar gazdának utóvégre is termelnie kell a gabonaműt s akármilyen csekély nyereséggel tovább adnia azt, hogy megélhessen. Milyen ez a megélhetési mód, mekkora a nyomor s mily mérvben fogy a munkáskéz, arról a kivándorlás statisztikája beszél.

Ha egész Magyarország olyan áldott földből állana, mint a Hortobágy, a Tisza-Maros szöge, hol a 85 kilós buza is megterem, amelynek eddig csak Kis Öroszország egy kis területén akad mása az egész föld kerékességén, s amelynek lisztje nélkül a világ egy finom sütdője vagy cukrászdája sem versenyképes: akkor meg lehetnének nyugodva; mert azt a buzát, mely a vidékeinken terem, mindig a napi áron felül veszik meg az utolsó szemig, s vagy mint magot, vagy mint kétnullás őrleményt viszik ki a külföldre; de mit csinálunk majd avval a sokkalta nagyobb részzel amelyet pár évtized múlva tíz koronával kell vesztegetnünk métermázsánként? Hogyan fogja emellett megtalálni nyereségét a drágulá-

rásból, melyre prédikálni fog, a portáját díszítette és maga ment el a bajai vásárra hogy egy szép birkát vegyen, melynek husa bográcsgulyásnak lesz elkészítendő. Borról, szeszes italról nem gondoskodott, mert a nazarénus úgy sem iszik egyebet tiszta kutyvinnél.

Jó vásárt csapott Balán, valamelyik nazarénus hive olcsón adott neki el egy kövér birkát és Türelmes Matyi örvendő szívvél indult hazafelé. Amint kikanyarodik az ország utra, szembe jön vele egy bikityi ember, ki megszólítja:

— Adjon Isten jó napot!
— Fogadj isten!
— Hát vasáron járt kend?
— Ott.
— Birkát vett?
— Azt.
— Jó vásárt csinált?
— Meg vagyok vele elégedve. Hatvan forint nem sok az ilyen állatért.
— De nem ám! . . . Azonban minden jót kívánok!
— Hasonlóképpen.

Aagy tíz lépést haladt odább. Találkozik egy borsodi emberrel. Azok csak híresek ám a kíváncsiságukról! Megindul újból a kérdés és felelet játék:

— Vásáron járt, földi?
— Ott.
— Birkát vett?
— Azt.
— Olcsón vette?
— Hat sajn forint volt az ára.

— Annyit én is adnék érte.
— Meghiszem.
Van arrafelé vagy huszonöt falu, mely mindannyi ellátogat a bajai vásárra. S a véletlen ugyakarta, hogy mindgyikből találkozott Türelmes Matyi olyan emberekkel, kik nagyon érdeklődtek a birkája után. Az első tiznek nyájasan felelt, aztán már szófukarabb lett. Mintha megfájdult volna a szája széle. S haragosan hánytá vetette magába, hogy ugyan minek kérdik? Talán csak nem gyanus nekik az a birka? Talán csak nem nézik őt birkatolvajnak?

A madarasi és a bajnoki ember között abban az időben egy kis ellenségeskedés volt, már nem elmékszem, hogy miért? Azért határozottan szerencsétlen dolog volt, hogy a tizenötödik emberben, ki a birka dolgában kérdezősködött nála, Csóka Mátyás ráismert egy bajmokra. Miért is így folyt le közöttük a párbeszéd:

— Adjon Isten jónapot!
— Fogadj isten, — válaszolt zord hangon Mátyás.
— Hát vasáron járt kend?
— Ott!!!
— Birkát vett?
— Azt!!!
— Jó vásárt csinált?
— Mi köze hozzá? Megkérdeztem én kendtől, hogy vette, hol vette a szürét?
A bajnoki sandított egy odább állt de mégis hátra szólt:
— Kend madarasi lehet mert nagyon go-

— Felfort a Türelmes Matyi vére de túrtörtette magát hanem magában mégis fohászodott:

— Uristen, csak azt ne engedd meg, hogy katymári jöjjön előmbé mert akkor nem állok jót semmiért!

A katymári nép tulnyomó részben sváb volt abban az időben és közöttte meg a magyar ajku madarasiak között a legnagyobb fokú feszültség uralkodott mely bajai városok alkalmával rendszeren számos fejbetörésben megnyilatkozott.

Türelmes Matyi ki testestől-lelkestől madarasi volt nem hiába könyörgött hát, hogy az Ég ne tegye próbára türelmét egy katymáriért.

Meghallgatta az Ég az imádságát — egy ideig. A tizenhatodik a tizenhetedik a tizen nyolczadik kíváncsiaskodó barátságos faluból való volt, az ezután következők semleges érzésűek, egészen a huszonnegyedik. Ekkor azonban olyan jött kinek arcáról már megszűröl leritt a katymári jelleg. A pusztá látása s fölkelte Mátyásban az ellenszenvet aminek oka az is lehetett hogy Katymáron se hogy sem vették be a nazarénus hitet és elűzték az apostolait.

Mikor szembe találkoztak a katymári ártatlanul megáll pödrü a bajszát és kérdé:

— Madarasi kene?
— Az volnék.
— Igaz e, hogy ott a nazarénusok püspököt választottak?
— Igaz.

munkaerő s növekedő egyéb terhek súlya alatt a magyar gazda?

Állat- és baromtenyésztésünkre, bors- és gyümölcsstermelésünkre s a veteményes kertekre még igen nagy gond fordítandó a jövőben és emellett a gyümölcsnek és zöldségfélének még állandóbb, nagyobb piacokat kell teremtenünk a szomszédban is, a külföldön is a maiaknál (kivételünk Németországba kerti veteményekben 1899-ben 140.231 métermázsra volt, 1900-ban pedig 121.805 métermázsra), mert ezekért nem keres fel bennünket a tűzhely mellett a külső ország kereskedője úgy, mint marhánk és bizonyos fajta, ma már elég bő termésű borainkért.

S ha mindez meg lesz, akkor kissé nyugodtabban tekinthetünk a jövő elé és nem kell attól tartanunk, hogy politikai csapások és rázkódtatások esetén oly sanyaru gazdasági válságok és gondok lépjenek meg, mint meglepték manapság Angliát.

Kronédits Ödön.

A burok szabadságharca.

Saját tudósítónktól.

Budapest, szept. 7.

Az angol hadvezetőség, hogy indokolja és szépítse azt a kegyetlen üldözést, amely minden hadijog ellenére a burokkal elbánt, rémületesen izgatja fel az angol közvéleményt. Így legújabbán is a londoni újságok vérlázító kegyetlenségről közölnek rémületeseket, amely kegyetlenségeket állítólag a «rablók» burok védtelen angol nők és gyermekekkel szemben követtek el.

Kitchener lord szintén táviratozott Londonba vonatkozásáról, de az ő jelentésében szó sincs a burok kegyetlenségéről és békés utasok kirablásáról.

Ez a tény is bizonyítja, hogy a Daily Telegraph tudósítója nem a való igazságot táviratozta meg a lapjának. Ez az angol újság különben arról nevezetes, hogy a legengesztelhetetlenebb bur-ellenesség. A háboru

— Bolondot tettek . . . De hát az az ő bajuk! Vásáron volt kend?

— Ott! — Matyi már ökölbe szorította a kezét.

— Birkát vett?

— Azt, te . . . te ökör!

A katymári nagyot nézett, de még mindig nem sejtett semmit. Folytatta hát:

— Olcsón vette?

De már erre, mint a nekivadult bika rohant Matyi a katymárra. Az öklével verte, a lábával rugdosta, egy helybehagyta, hogy a maga erejéből tán haza sem tudott volna vánszorogni a szerencsétlen.

III.

Mondanunk sem kell talán, hogy a viszony a két falu között nem lett ezáltal barátságosabb. A dolog a bíróság elé került de Matyi szerencséjére olyan ember ítélte az ő dolgában, ki maga is Madarosan született. Így hát megmenekült egy kis birsággal, meg néhány napi becsukatással.

De a csodálatos türelméről szóló hír is elenyészett ettől a naptól fogva és a pacséri hitalapító vissza is vonta a püspöki kinevezést. Azt mondta:

— Az olyan ember, kiben annyi türelem sincs, hogy nyugodtan mefeleljen huszonötzör egy és ugyanarra a kérdésre, nem lehet az én hitemnek terjesztője.

Matyi egy kicsit elbusult, de aztán visszavágott?

— Igaza volna, ha az a huszonötödik nem lett volna éppenséggel katymári!

kitörése óta egyre a burok ellen izgatja az angol közvéleményt.

Egyébként a burok a vonat megtámadás taktikáját regóta üzik, mert főcéljuk az, hogy az angolokat elszigeteljék a tengerparttól. Így Malesaur közelében is megtámadták a múlt hó 30-án egy vonatot, amelyet a levegőbe röpítettek. Egy másik vonat is így járt, amely tele angol katonákkal az első vonat segítségére sietett.

Hogy az angolok mily kegyetlenül bántanak a hatalmukba került bur harcosokkal, azt bizonyítja a következő hiteles londoni távlat:

Két külföldit és egy fokföldi felkelőt Graaf Reinet ben a haditörvényszék halálra ítélte. Mindhármukat Colésbergben agyonlőtték. Pretóriában szeptember 4-én ítélkezett két elfogott bur fölött a haditörvényszék. — Halálra ítélték őket, de az ítélet végrehajtását elhalasztották.

A szegény burok országára már előre alkudoznak a szomszéd országok. Natal például megkereste az angol kormányt, hogy Transzálnak és Oranje szabadállamnak egy részét Natalhoz csatolja. Csak korai ne legyen ez az osztoszkodási vágy. — A burok még élnek és a mint a táviratok mutatják, eszükágában sincs könnyűszerrel lemondani hazájuk földjéről.

A burok nemcsak bátrak, de turfango sak is. Bebizonyították ezt kitűnő kémizol gálataikkal. Az angolok ma sem tudnak a nyitjára jönni, hogy honnan vannak a buroknak oly kitűnő értesüléseik minden lépésükről. Mert a burok az angolok minden mozdulatát előre tudják. Pedig a Fokföldről, a honnan a burok értesüléseiket veszik, egyetlen levél, egyetlen távirat sem mehet, anélkül, hogy az angol cenzura annak tartalmát meg ne tudná.

Az egyetlen Cape Times nevű angolbarát újságot szabad a postának továbbítani. A burok pedig éppen ezt az újságot használják föl titkos tudósításaik közvetítésére. — Ha például a fokföldi Worcesterben időző bur kém valamelyik bur kommandóval fontos hírt akar közölni, címére küldi a Cape Timest.

Az angol újságnak egyes szavait vékonyan aláhuzza és ezekből az aláhuzott szavakból egy előre megállapított kulcs alapján minden fontosat megtudnak az elszigetelt burok. Így tehát maguk az angolok szolgálnak hírekkel az ellenségeiknek.

A bur védelmi harc mai állásáról a következő újabb táviratot kaptuk:

London, szept. 6.

A délafrikai kártérítési követeléseket tárgyaló bizottság tegnapi ülésén Lusada osztrák magyar megbízott panaszkodott Dawies johannesburgi rendőrbiztos levelének időelőtti felolvasása miatt. A levél részleteket tartalmazott a johannesburgi összeesküvésről és egyik ügyfele, Priester érdekeire káros közléseket foglalt magában. Priester határozottan visszautasítja az ellene emelt vádat.

A szerelem halottja.

Egy színésznő botránya.

Budapest, szept. 7.

Egy ritka szépségű és nagy műveltségű színésznő gyászos haláláról adnak hírt Tuting német fürdőből. Hennig Lucia Eugonia Hennig Vilmos weimari kamaraénekes leánya, a szerencsétlen áldozat.

A színésznő szerelmes volt. A nagy szerelem azonban nem maradt következmények nélkül s a színésznő Baselben egy gyönyörű kis leánykának adott életet. Szégyene akkora hatással volt rá, hogy egy fél évig ideggyógyintézetben kellett ápolni. — A csábítót

nem ismerik sem a leány szülei, sem ismerősei.

Midőn félév után a színésznő a gyógyintézetből kiszabadult, Wörishofenben lakó nővéréhez utazott kisleánykájával együtt. — Az asszony egész lelkével csüngött a kis babán, utolsó fillérét, ékszereit mind reá költötte s mégis a gyermek születésétől kezdve már az öngyilkossági eszmével foglalkozott. — Egy fényképet, a melyt őt ábrázolja, a következő hátírat van: »Édes gyermekemnek anyja helyett e képet hagyom.«

Nyolcz nappal ezelőtt eltávozott Hennig Lucia Wörishofenből kisleánykájával együtt Unterzeismaringba. Itt egy kis vendéglőben vett lakást, ahol különös viselkedésével csakhamar feltűnt a vendéglőbelieknek. Így minden este leszaladt a tengerpartra, ahol merően a tengerbe nézett, majd ismét visszajött, bezárkózott szobájába és keservesen sirt.

Hétfőn végre megérlelődött benne végleg az öngyilkosság. Kiment a ligetbe, ott egy padra ült, s hogy ereje ne hagyja el, nagy mennyiségű szeszt fogyasztott el. A szesztől önkívületi állapotba jutott s egyre gyermeke nevét hajtogatta.

A hangos beszédre egy bécsi tanár, Handeck Raimund és neje figyelmesek lettek s oda mentek az ittas nőhöz. Első percben nem tudták, hogy mi baja, mert a nő a sok alkoholtól görcsöket kapott s ott vonaglott a földön. Eközben megérkezett Denzel Hugó színész, s a két férfi hozzálátott a nő fölélesztéséhez.

Midőn egy kicsit fölészmél, megragadta Handeckné kezét s arra kérte, hogy esküdjön meg, hogy kis gyermekét föl fogja nevelni, mert ő meghal. Az asszony ezt megígérte. Ebben a percben Hennig Lucia revolvert rántott elő s háromszor egymás után magára lőtt.

Haldokolva vitték a szerencsétlen színésznőt lakására, ott ágyba fektették s a nélkül, hogy eszméletre tért volna, pár-órát kínos szenvedés után meghalt.

Tegnap temették el nagy részvéttel az öngyilkost a protestáns szertartás szerint. Szülei a temetésre nem jöttek el, csak egy rövidke kis sürgönyt küldtek a következő tartalommal! »Temetési költségeket fedezzük.« Nem volt több egy szóval sem.

A szülők még a halálban sem bocsájtottak meg a bünbe esett leánynak. Csak nővére jött el s ekkor kínos jelenet játszódott le a halottas házban. A nővér a kis gyermeket magával akarta vinni. Handeck tanárné azonban ezt nem engedte, mivel ő megesküdött az öngyilkosnak, hogy a gyermeket fölneveli.

Vége is a nővér engedett s a kis gyermek a tanárnénál maradt.

A halott semmi vagyont nem hagyott hátra. Csupán csak kisbabájának remek keletgyéjét és egy levelet. A levél borítékára az van írva, hogy azt leányának csak tizen-nyolcz éves korában adják át.

A levélben a szerencsétlen színésznő valószínűleg felfedezi a leánya születésének körülményeit, s azt, hogy kit nevezhet apjának.

Szeptember.

Debreczen, szept. 7.

Lassu hullásnak indul a lomb, előbb megsárgul, elsápad, hogy meg kell válnia testvéreitől. Elsárgul, elsápad és lehul a sárba. Kűvösek a holdvilágos éjjelek. A nyári éjszakák misztikus félhomálya, zsongással tell csendje helyett halotti csend borul a tájra.

Az éjszakák szerelmi élete megszűnt. Künn a természetben már rég megtalálta mindenik a maga párját. Elnémul hívogató szózatuk a szerelmes himeknek. És nem zsong a bogár, nem zümmög az éji élet itt künn az Isten nagy természetében.

A mint reszket a holdfény a tó csendes vizén, úgy reszket minden az éj hűvösségétől. Hova lettek andalgó párok, kik együtt nézték a csillagok ezrei; hová ti édes sóhajok, mik megtöltötték az éjszakákat. Csend van immár idekűnn, csak a szél sóhajt néha-néha a nádon keresztül és egy-egy éji ragadozó madár szeli a levegőt bátor szárnycsattogással. Egyedül az övé most már az éj birodalma.

Szeptember van.

Ujra találkoznak, kik a tavasszal elváltak. Ujra elválnak, kik a nyáron együtt voltak. Hány édes reménye a hosszú téli éjszakáknak vált valóra! Hány édes álma a leány szívnek foszlott szét és hullt le egy szirma élte virágának, egy hulló sárga hervadt levél...

Szeptember van.

Hogy elcsendesedik minden odakűnn a természetben, kezdődik a nyüzsgő, mozgó élet a városban. Megindul a rövid ideig elcsittult élet áradatja. A gyermekek gondtalan élete megszűnik. Fejcsóválva, aggodalmas arccal nézik az új könyveket.

És kezdődik a hajszá, vad, kegyetlen és borzasztó! **Men** nyivel szebb, nemesebb és egyszerűbb a kázdalem künn a természetben, hol az erős hatalmával fogva legyűri a gyengét, mint itt az emberi életben, hol a furfangosabb, alattomosabb legyűri az őszintét, az egyenest. A rossz ember a jó embert.

Gyürközzetek hát neki, ti létért küzdő szegények! Taszítsátok félre utatokból kegyetlenül, vadul a nálatoknál jobbakat.

Hisz ezt nevezitek ti életnek és elmulik életetek öröm nélkül. És elmulik nyaratok is...

Szeptember van...

NAPIHIREK

— Istentiszteletek. Holnap vasárnap az ev. ref. templomokban a következő sorrendben tartanak istentiszteletet: Nagytemplomban: K. Tóth Kálmán lelkész. Kistemplomban: Kovács Zsigmond s. lelkész. Ujtemplomban: Bíró János s. lelkész. Ispotálytemplomban: Dicsőfi József lelkész. Szegényház: Hajdu Zsigmond püspöki titkár. A r. kath. templomban: 7 órakor misézik Pák Emil; 8 órakor deákmissé; 9 órakor nagymissé és szentbeszéd tartja Dr. Wolafka Nándor; 11 órakor misézik Molnár Kálmán; 12 órakor misézik Nyáry István; délután 3 órakor ünnepélyes litánia, utána olvasó; 5

órákor a Jézus Szent Szive ájtatossága, szentbeszéd és körmenet, tartja Dr. Wolafka Nándor.

— **A kinevezés.** A debreczeni ítélőtábla elnöke Jankovich Jenő debreczeni törvényeszéki díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Erzsébet királyné halála.** Szeptember 10 én lesz a 3. dik évfordulója annak, hogy Magyarország védő szellemét, Erzsébet királynét Genfben meggyilkolta Luccheni, a nyomorult anarkista. Délután fél 2 órakor követte el a merényletet épen akkor, a midőn a királyné a faszorból kilépve, a kikötőben várakozó Genova hajóra akart szállani. Luccheni a királynénak szívébe dőfte törét. E halálos szurással szívében a királyné, még a nyomban elindult hajóra lépett, s egy udvarhölgy karjára támaszkodva, leült egy padra. Azonban nemsokára összerogyott, eszméletét veszítette s ekkor egy rögtönzött hordágyra fektették. A hajó visszatért, de mire a királynéval a Beaurivage szállóba értek, már meg volt halva.

A borzasztó szerencsétlenség híre még az nap bejárta az egész művelt világot s mindenütt szomorúságot és fájdalmat okozott Magyarország mély gyászt öltött a pótolhatatlan vesztés hírére, mely a palotától le legkisebb kunyhóig bejárta minden zugot, fájdalommal töltött el minden lelket. Azóta 3 év telt el s ő magyar nép millióinak szívében a váratlan csapás okozta mély fájdalom a kegyeletnek érzés váltotta fel. Magyar ország jó királynéja az emlékezeté marad. Azt az igaz szeretetet, azt a szívjóságot, a mivel a királyné népünk iránt viseltetett, a nemzet elfeledni nem fogja soha.

Ez a gyöngédség és ez a szívjóság köny nyeket száritott fel és lehetővé tette, hogy további véráldozat nélkül egyetértés álljon helyre s hazánkban az elcsüggedést és harczra készülést alkotmányos fejlődés és nemzeti művelődés munkája foglalja el.

A magyar nemzet minden esztendőben megemlékezik a nagy szerencsétlenségről és évről évre jobban virágozik Kolozsivárt is az Erzsébet-kultusz.

— **Meghívó.** A debreczeni ev. ref. főiskola összes tanszakai által a Nagytemplomban év megnyitó istentiszteletre Előírás. Előének 37-ik dicséret 1. verse. Főiskolai énekkar. Közének 37-ik dicséret 2, 3 verse. Ima nagy-tiszt. Csiky Lajos főiskolai lelkész urtól. Főiskolai lelkész urtól. Főiskolai énekkar. Záróének: 179. dicséret 10. verse. Az istentisztelet után a Főiskola dísztermében akadémiái igazgató szaktogaló értekezését tartja meg.

— **Az első fecske.** Még ki sincs tűzve a választások határideje, Debreczenben már is megjelent a közelgő választások színes hírnöke, egy nemzeti zászló képében, mely a Függetlenségi Kör erkélyéről lobog alá s a feliratot viseli: »Éljen Dr. Thaly Kálmán képviselőnk!« A nagyhirű tudós ki Debreczen I. kerületét képviseli, holnap városunkba érkezik és megtartja beszámolóját. — Vele érkeznek városunkba Kossuth Ferenc és Papp Elek országgyűlési képviselők is. Ugy értesülünk hogy a II-ik kerület függetlenségi jelöltje Dr. Bakonyi Samu is holnap tartja programbeszédét, melyen az említett három képviselő is részt vesz.

— **A haj színének változása.** Ebben a tökéletlen világban semmi sem olyan állandó, mint a változás. Még a hajnak színe is, — az öszüléstől egészen eltekintve, — állandóan változik. Az orvosi tudomány a haj

színének változásában újabban érdekes tapasztalatokra jutott. Eddig az volt a vélemény, hogy például a szőke haj a huszadik életévig állandóan barnul. Az újabb vizsgálatok eredménye szerint ez a sötétülés a negyvenedik életévig is eltart. Egy strassburgi tanár statisztikát állított össze erről a dolgról. Szerinte száz egyén közül kétévés koráig hetven szőke, negyvenéves korukon túl azonban barnák és hogy husztól negyven éves korukig a szőkek arányszáma férfiaknál 32 ről 21 százalékra, nőknél 39-ről 13 százalékra csökken.

— **Megőrült egyetemi tanár.** Pilás Román a Lembergi egyetemi tanára a ki Lemberg-ből Bécsbe utazott az uton megőrült. A megőrült embert gyógyintézetbe szállították.

— **Választási utasítás a csendőrségnek.** A belügyminiszterium a honvédelmi miniszterium, valamint igazságügyminiszterium delegáltjaiból szűkebb tanácskozmány foglalkozott annak a megállapításával, hogy a csendőrségnek az általános képviselő választásokra minő utasítás adassék ki, illetőleg az eddig érvényben volt utasítások miként módosíttassanak. Az utasítás már elis készült és ki is adatott a csendőrkerületi parancsnokság. Legnevezetesebb ebben az utasításban az, hogy a csendőrség, mint készeniet jelenleg meg a választások színhelyén, ott az előre kijelölt helyen állást foglal s a választási elnök intézkedéskézés nélkül e készeniet nem tagozódhatik, annak az emberi a választók közé nem vegyülhetnek. Az utasítás egyéb részletei szintén arra szolgáltnak, hogy a karhatalom és a választó közönség minél inkább szeparáltassék. A legénység kioktatása az új utasítása az utasítása értelmében már megkezdődött.

— **László főherczeg emléke.** Ma van a hatodik éve annak a szomorú eseménynek, hogy László főherczeg, József főherczeg ifjabbik fia, az álgjai erdőben kapott sebébe belehalt. A szomorú évforduló alkalmából, mint budapesti tudósítónk telegrafálja, ma reggel Kanter Károly, a királyi palota apát-plébánosa, gyászmisét mondott a várbeli Szent István templomban, a hol nagyszámu résztvevő közönségen kívül testületileg jelentek meg József főherczeg udvarának tisztviselői.

— **A női ariskola megnyitása.** A debreczeni jótékony nőegylet államilag segélyezett női ariskolájában tegnap nyitották meg a tanévet. A megnyitáson ott voltak: Veressné Szathmáry Teréz urasszony, nőegyleti elnök és a tantestület. Az egybegyűlt növendékekhez Koncz Ákos titkár intézett buzdító beszédet, szivökre kötve a növendékeknek a szorgalmat, példás viseletet s a női erények követését. A beszéd után Kubek Erzsébet igazgatónő felolvasta a fegyelmi szabályokat, majd Veressné Szathmáry Teréz urasszony intette szeretetteljes szép szavakkal közeleségeik teljesítésére.

— **A kabai apa gyilkos.** Rácz Antal, a ki f. év január 21-én édes apját Rácz Istvánt oly kegyetlen módon meggyilkolta, törvényesékünk esküdt bírósága által 14 évi fegyházra ítéltetett, daczára annak, hogy védelmébe dr. Kardos Samu hatásos védő ügyvéd nemcsak ékesszólásának, de jogi tudásának összes erejét is bele ölte s a meghozott ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be a curia azonban az esküdtbíróság ítéletét és eljárását találta helyesnek s a semmiségi panasz elvetésével az apagyilkos 12 évi elítélését kimondó esküdtbírósági ítéletet jog-

erőre emelte. Az apagyilkos a legközelebbi napokban büntetésének eltöltése céljából valamelyik országos fogházba fog szállítani.

— **Választási mozgalmak.** Az országgyűlési választások főkéllékét a zászlók képezik. — A rózsahegy magyar textilipar r. t., a zászlószövetek gyártását oly mérvben bővítette ki, hogy az országnak ebbeli szükségletét teljesen fedezni képes. — Ezen hazai iparvállalat a gyártmány kitérő minősége szintartóssága továbbá olcsó árak tünik ki. A magyar textilipar r. t. központi képviselővel FREUDIGER MÓZES fiait (Budapest, és Loudon utca 6.) bízták meg kik eddig is a hazai ipak fejlesztése körül nagy érdemeket szerettek. Ezég úgy a fővárosban mint nagyobb vidéki városokban oly czégeknél kik eddig is a zászló elárúsításával foglalkoztak, főlárnásító helyeket létesít, ahol megrendeléseket a gyár által megállapított eredeti árak mellett vesznek föl. Bővebb felvilágosítást vagy képes árjegyzéke ingyen és bérmentve küldenek.

— **Beesapott rendőrök.** Mulatságos jelenet történt ma délután a Csapó utcán levő Fisch Zsigmond pálinkamérese körül. Egy vidéki atyafi kegyetlenül beszedegetett az életpálinkából s egy kapunak dölve aludta ki mámorát. Majd inogó lábai is kidőltek alula s elterült a földön óriási horkolással. Két rendőr észrevette a dolgot s hamarosan hordágyért mentek, hogy elszállítsák a részeg atyafit, de míg odajárak, egyik jó komája pártját fogta az eszméletlen alaknak és elzónázott vele. Mire a két rendőr megérkezett a hordágygyal, már nem volt kit reá pa kolni s lekonyult orral kullogtak vissza az emberhordozó masinával.

— **Összetűzés.** Nem mulik el nap, hogy verekedésről ne kellene hírt adnunk. És a legtöbb ilyen büntetendő dolognak az itál képezi kiinduló pontját. Az embert, ha tele itta magát, elhagyja a józanessze s felhevült állapotában oly dolgot követ el, mit józan állapotban keservesen megbánni kénytelen. Tegnap este Buzdor Pál és Kajti Sándor napszámosok verekedtek össze, miután előbb nagy ivást cselekedének. Buzdor arculátította Kajtát, ez meg felkapta a botját s kegyetlenü ütlegelni kezdte kenyeres pajtását. Szerencse hogy többen jártak arra és meghiúsították Buzdor további jóakarátát, mert Isten tudja mi lett volna a vége a nagy vehemenciának.

— **Örökké égő lámpa.** Egy csikágói fényképező találmányáról ujabban sokat irnak az amerikai újságok. A szerencsés fotografus állítólag feltalálta a »perpetuuni ardens« t, az örökké égő lámpát. A lámpa egy üveg-golyóból áll, amelyben vegyi anyagok oldása és vegyütlése hozza létre a fényt. Ennél a folyamatnál a lámpa nem melegszik át és közben hordozható.

— **Dal- és zene-estély.** A »Debreczeni Dalgyűlés« 1901 évi szeptember hó 15-én vasárnap este 8 és fél órakor Mácsay Sándor egyetemi karnagy vezetése és Rácz Károly teljes zenekara közreműködése mellett az »Arany Bika« szálló disztermében dal- és zene-estélyt rendez a következő műsorrall: 1. Intés, pályadíjjal kitüntetett mű. Dr. Bródi Miklóstól. 2. Cillagos az éjjel, népdal egyveleg, Hoppé Rezsőtől. 3. Édes hazám a Tisza-vidéki dalos ünepély hangversenyén előadott mű, Huber Károlytól. 4. Virágénekek, pályadíjas mű, Dr. Bródi Miklóstól. 5. A Köny Wittől, Belépti díj személyenkint 2 kor. Család jegy 3 személyre 4 korona. Egyetemi alapító és pártoló tagok szabadjegyeik felmutatása mellett a pénztárnál belépti jegyet nyernek. Az előadások.

— **Vilma királynő születendő gyermeke.** Vilma, a szép hollandi királynő, mint Há-

gából jeientik, anyai örömeknek néz elébe. Születendő gyermeke keletgyéjéhez Európa királynői és hercegnői egy-egy darabbal fognak hozzájárulni. A hollandi asszonyok is szorgalmasan dolgoznak a sok apró ruhácskán, melylyel királynőjüknek kedveskedni fognak. Az amsterdami asszonyok egy gyémántokkal és gyöngyökkel himezett fej kötécskét nyújtanak majd át. A miniszterek nejei kis párnát adnak ajándékba, mely gyike lesz a legszebb tárgyának. Születése után a királynő gyermekét erre a pár nára fogják helyezni, amelyet aztán egy ezüstlapra helyeznek el és így mutatják be a minisztereknek, akiknek aztán konstatálni kell, hogy a csecsemő királyi sarj. A hágai asszonyok keresztelő ruhácskával lepik meg az újszülöttet, a hollandi főrangú nők pedig ezüst-pölcseivel várják, melynek fejénél egy augsyai áll őrt.

— **Tolvaj cigányok.** Nyitrai Istvánné b. újvárosi tanyáján egy cigány karaván tett látogatást. Be mentek a tanyára is és addig beszéltek Nyitrainénak, míg ez rá állott, hogy kártyát vessenek neki. Míg az egyik cigány asszony a kártyát vetette, addig a többiek a konyhából vettek el minden elvihetőt. Mikor aztán már eltűntek a kártyavető is utánok iramodott. Nyitrainé szétnézett a konyhában látta, hogy azt bizony a cigányok szépen kiürítették. Rögtön üldözni kezdte őket és szerencsére két csendőrt a velők szemközt futó cigányokat letartóztatta. A helybeli kir. törvényszék a hivatlan vendégek közül ma hármát 2—2 havi, kettőt pedig 1—1 havi börtönre ítélte el.

— **Égő község.** Nagy tűz dühöngött Demeccser községben, a mint tudósítónk írja. Leégett 20 ház, számos mellék épület és rengeteg takarmány odaégett. A tüzet a nagy szélben nem lehetett oltani, mert a szél az egyik utcából a másikba vitte a tüzet. A kárt még eddig nem állapították meg. Biztosítva alig volt valami.

— **Pénzváltás a jegybanknál.** Figyelmeztetjük az olvasót hogy e hó 2-ától kezdve az Osztrák Magyar Bank minden bankintézete köteles mindennemű pénzemel, kivéve bankjegyek ellenaranyat, tehát apró pénzt is, mindenkinek felváltani. Eddig a bank kizárólag saját jegyeit váltotta fel és az országban csak egy néhány adóhivatal volt köteles államjegyeket és aprópénzt felváltani. Most az egész pénzváltó forgalmat, olyan helyen, ahol bankintézet létezik, Osztrák Magyar bank vállalta magára. Felváltandó nagyobb összegek és különböző pénzemek külön e czélra a bankintézeteknél kapható jegyzékek által nyújthatók be.

Mac Kinleyt lelőtték.

— Saját tusóitónktól. —

Bupapest, szept. 8.

Éjfélt után két órakor New-Yorkból érkező távirat jelenti, hogy Mac Kinley Vilmost, az amerikai Egyesült Államok elnökét egy eddig még ismeretlen ember Buffalóban a pánameri kiállításon lelőtte. Két golyó turódott az elnök altestébe s a sebek, amelyeket a gyilkos keze ütött, halálosak.

A táviratok, amelyek az elnök lelvéséről adtak hírt, itt következők:

Buffaló szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Az itteni pánamerikai kiállításon ma egy eddig ismeretlen ember rálőtt Mac Kinley elnökre akit kétszer hasba talált. Az elnök sérülései halálosnak látszanak.

New York, szept. 6. A buffalói kiállításban egy ember rálőtt Mac Kinley elnökre akit kétszer hasba talált. Az elnök sérülései halálosnak látszik.

Buffaló, szeptember 6. Mac Kinley

elnök a kiállítás zenepavillonjában volt, midőn egy jól öltözött ember egyik kezével megragadta, a másik kezével revolverből kétszer rálőtt. Az elnököt az egyik golyó mellének baloldalán, a másik a hasába találta. A merénylőt letartóztatták. Személyazonosságát eddig nem tudták megállapítani. Mac Kinley elnököt a kiállításban levő kórházbarakba vitték.

Buffaló, szept. 6. (Délután 4 óra 55 perc.) Hír szerint Mac Kinley ismét eszméletre tért és most csendesen fekszik. A mellbe hatolt golyó egy bordán megakadt és kivették.

Ingatlanok forgalma.

1.) Gere János és neje, veszik Sipos Bálint és társaitól a debreczeni 5072. sz. tjkvben a + 12443. hrsz. a homok u. 5. sz. házastelket 2000. koronáért.

2.) Csapó István és neje veszik Bán Lászlónétól a debreczeni 1014. sz. tjkvben, 5738 hrsz. a., oudódi földet 750. — koronáért.

4.) Pálffy István és neje veszik Kozma Mária és társaitól a debreczeni — p. — halápi 116. sz. tjkvben, a + 482. 481. hrsz. a. felvett kaszállók birtokán 320 ad részét 5 fűöld hold területben 880 koronáért.

4.) Hegedüs József és neje veszik Ábrahám László tiszti főügyésztől a debreczeni 8485. sz. tjkvben. A l. 6476 hrsz. a. oudódi földet 3000. — koronáért.

5.) Tóth Péter és neje veszik Csibi Jánosnétól a debreczeni 535. sz. sz. tjkvben 5054 a—3. hrsz. a. foglalt vargakerti szőlőt 1312. koronáért.

6.) Szilágyi Péter Hermina és Imre veszik Horogfi József és társaitól a debreczeni 992. sz. tjkvben. felvett újosztáson szántóföld jeiket 24800. koronáért.

7.) Szabó Sándor kapja Szabó György és nejétől a debreczeni 288 sz. tjkvben 301. hrsz. a. foglalt házas udvarkertet aján-dékba.

8.) Debreczen sz. kir. város veszi Szentina Lajos és nejétől a debreczeni 7343. sz. tjkvben 2551 hrsz. a. telkékből 8 □ ölet és a debreczeni 2413. sz. tjkvben 2553. hrsz. a. telkéből 220 □ ölet 12000. — koronáért.

Tözsde.

— Goldstein Mór debreczeni bankiratai adóhivatala.

— Déli zárlat, —

Buza	1901. októberre	7.80
Buza	1902. áprilisre	8.31
Rozs	1901. októberre	6.70
Zab	1901. októberre	6.54
»	1901. áprilisre	6.90
Tengeri	1902. májusra	5.11

Amerika háromnegyed czenttel magasabb.

A dzsentrri képviselő.

Hol van az ekvipázs?

Debreczen, szept. 7.

Már abba törődjék bele a tisztelt olvasó hogy ebben a hónapban sok választási históriával fog találkozni e helyen. De újságírói kötelességem hogy azt a témát csipjem nyakon a melyik a legtöbb embert érdekli. Na már pedig ebben a hónapban bizonyos, hogy a választás érdekli a legtöbb embert.

Az alábbi kis történetke ugyan még a mult választásokból való de csak most kezdett be aktuális. Hogy hol történt és kik a szereplői azt elhalgattam bölcsen. A merénylőt látogatom csorbítja meg a névtelenség.

Egy dunántúli városkában egy dzsentri földbirtokos lépett fel képviselőnek és olyan szerencséje volt, hogy ellenjelöltje sem akadt.

Ez annál nagyobb szerencséje volt mert a végsőig agyontáblázott földbirtokok amugy se igen bírta volna ki egy választási harc költségeit.

De történt hogy valami jótékony mulatságot rendezett a nőgyesület és a nők kettésével jártak házalni a jegyekkel.

A sors ugy rendelte hogy a képviselő jelölt felesége egy gazdag de zsidó birtokos feleségével induljon a jótékony utra de a jelölt energikusan kijelentette:

— Na bizony nem ülök egy kocsiában zsidóasszonnyal!

A megsértett asszony sirva panaszkodta el az urának a dolgot. A birtokosnak elvörösödött az arca.

— Na jó! Ha az ő felesége nem ül egy kocsiába az én feleségemmel akkor én se ülök vele egy kocsiába!

Aztán vigasztalni kezdte a feleségét!

— Ne sirj tabiczám! Hiszen megemlegeti ő még ezt a napot! Ésküszöm, neked hogy nem lesz belőle képviselőné!

Buzgón neki látott hogy betartsa a fogadását. Szerzett valahonnan messze vidékről egy jelöltet.

Helybeli ember nem igen mert volna szembeállani a dzsentrijelölt hatalmas családjával. Mikor ez meg volt elkezdete megdolgozni a választókat.

Akkor még ez szabad volt. Sőt még virgaszámokban ment. Semmi árt sem keveselt a szavazatért.

Sőt még ő maga verte fel az árakat mert hiszen ugyanannyival drágította az ellenfele szavazatait is. Kerekedett is olyan választási küzdelem a milyenről a legveresebb orru kortések sem álmodoztak. Az igaz hogy a zsidó birtokosnak elszórt bele a fél birtoka és hogy a dzsentri-jelölt még a családi ékszerait is zálogba esapta.

De nem használt semmit az igyekezet. A dzsentri mégis csak bekerült néhány szavazattal a képviselőházba. Hanem az ősi kuriából kikerült ugyanakkor és az éppen elég vizsgálatos volt a birtokosnak.

Szüksége is volt erre a vizsgálatásra, mert a választási költségek őt is fülíg bele nyomták az adóságba. Hanem azért továbbra is fenyegetődött:

— Lesz még szülő lány kenyér! Ez még semmi ahhoz, a mi ezután lesz! Majd a jövő választásnál megmutatom, hogy mit tudok.

Az esztendőök teltek, a dzsentri belemelegedett a képviselői székébe és szivszorongva gondolt arra, hogy nem sokára ismét bele kell dobni mondátumát a kétése kimenelelű küzdelembe.

Gondolt egy nagyot és most az országgyűlés berekesztése előtt lement a kerületébe. Egyenesen az ellensége barlangjába ment.

— Édes barátom, — mondá — hát még most sem felejtetted ezt a bolondságot?

A birtokos haragosan dörmögte:

— Neked bolondság, de nekem halálos sértés. Az én feleségem . . .

— Jó, jó. Hiszen én vagyok éppen ő nagysága legőszintébb tisztelője. De hát te-

ketek én arról, hogy a feleségem mit mondott a hátam megett? Lásd, én jövök hozzá bocsánatkéréssel, no béküljünk ki!

A birtokos elérékenyülve nyujtotta a jobbát és a képviselő lelkesedve mondta:

— Tudod mit? Hogy teljes legyen a kibékülés, most mindjárt szólok a feleségemnek, hogy a te kocsiában hajtson végig a városban a feleségeddel.

A birtokos lesütötte a szemét és szégyenkezve rebegte:

— Igazán nagyon szép tőled, de . . . most már nincs kocsim!

Epileptikus nagy férfiak.

— szept. 7.

Dr. Gortjahn igen érdekes tanulmány közzöl a Zunftban a nyavalyatörős emberek a világtörténelemben való szerepléséről. A régi görögök nagyon jól ismerték az epilepsziát; az első uralkodó, akiről följegyezték, hogy ebben a betegségben szenvedett Kambyses perzsa király volt, aki hét évi uralma alatt rettenetes kegyetlenségeket követett el s halála valóságos megváltás volt családjára és népére nézve.

Nagy Sándor király valószínűleg szintén nyavalyatörős volt, mostoha testvére, Archidamus, azonban kétségkívül epilepsziában szenvedett.

Julius Caesar nyavalyatörésének egész körképét hűen és részletesen leírta Plutarch; aki azt is följegyezte, hogy a császár fárasztó katonai gyakorlatokban keresett gyógyulást. A híres thapsusi csatában is utolérte a nyavalya Julius Caesart, akit egy toronyba kellett szállítani. A Julius — elandiusi római dinasztiaiban igen sok volt a nyavalyatörős és az örült; Caligula császár és Nero testvére, Britannikus epilepsziás volt.

A középkorból nagyon kevés megbízható följegyzés maradt az epilepsziás uralkodókról. Nagy Alfréd angol száz királyról bizonyos, hogy epilepsziás görcsei voltak s hogy ilyenkor az eszméletét elvesztette.

I. Napoleon különösen sokat szenvedett az epilepszia miatt; nevezetesen az 1800-iki asperni csata alatt szintén rettenetesen megkínította a nyavalyatörés; a csatát is aligha emiatt vesztette el, mert ellenfelét, Károly főherceget, a csata alatt szintén utolérte a nyavalyatörés.

Érdekes hogy ezek az epilepsziás uralkodók és hadvezérek mind híresek voltak a kegyetlenségükről és féktelen becsvágyukról; egyikük sem habozott soha ezer ember életét is föláldozni.

A vallási rajongók között szintén igen sok az epilepsziás; legelő volt ezek között szent Pál apostol. Az epilepsziát a roham kitörése előtt érzéki csalódások gyötrik s ez az állapot éppen nem alkalmas a vallásos víziókra.

A Ferenciek rendjének alapítója a fanatikus Assisi-i szent Ferenc nagy mértékben epilepsziás volt. A legújabb korban az okos de uralomra vágyó IX. Pius pápát kínozta sokat a nyavalyatörés. Minb ezek az epilepsziások igen kiváló emberek voltak.

Van azonban a nyavalyatörésnek egy más formája is, mely tönkre teszi a szellemi képességeket, így a karolingi házból való Vastag Károlyt császárt a triburi országgyűlés a trónjától megfosztotta, mert teljesen hülyévé tette az epilepszia. A mi Venczel királyunk

szintén epilepsziás és hülye volt. A XIX. században V. Ferdinánd császár és magyar király volt epileptikus és gyöngélméjű.

Különlélek.

× Nők mozgalmá Japánban. Japánból figyelemreméltó és csodálatos hírek érkeznek az ottahi női mozgalmakról. A nomrég megnyitottokioi női egyetem nagy látogatottságnak örvend. Rananó jazáni városban a nők egyesületet alapítottak, amelynek tagjai kötelezik magukat, hogy nem mennek férjhez olyan férfhoz, ak erkölcsileg kifogás alá eshetik. Tokioban olyan egyesület alakult, amely a japáni nők szemé kép sem ezélszorú ruházatának reformját ezélozza.

+ A füge; mint gyógyszer. A füge a gyermebsajknál, különösen emésztési zavaroknál gyógyítólag hat. Konstanti nápolvi orvosok kolera időben a füge élvezetét ajánlják, mivel a kolerát mindig emésztési zavarok szokták megelőzni. De a mellbetegeknek és köhögésnek egyáltalán nagyon ajánlatos. Közönséges árpafőzet, öt hat fügével és egyfmarék mazsolaszóflóvel igen jó mellteát ad. Külsőleg alkalmazva ragdaganatok ellen is igen jó a füge. Ezeket a daganatokat a füge megpuhítja és vagy elosztatja vagy lefakasztja. A fűgét e ezélszázésségben felvágják és meleg tejben felpuhítva, a daganatokra teszik.

CSARNOK.

Az uzorás leánya.

— Regény két kötetben, —

Írta: VITKAY ZOLTÁN.

— Második kötet. — 62.

VIII.

Megtalálva.

A vén Csontos éppen akkor tápázkodott fel a vaczokról.

— Jöjjön már kend, mit fogtam! — kiáltá felé Andrást.

— Mit, te?

— No csak jöjjön, majd meglátja!

Futott vissza a Tiszához. Apja nyomon követte.

— Nézze csak, nézze! — mutatott a holtak látszó nőre.

— Szent atyám! Ez bizony meghalt! — sopánkodott a vén Csontos. — Szegény asszony! . . . Pedig valami urinó lehetett.

— Az ám de én lehetetlennek tartom.

— Mit, te?

— Hogy meghalt volna.

— Bolondot beszélsz. Hiszen nem is piheg.

— Hát aztán, de nézze csak kend az arcját. Semmi halálszín nincs rajta.

— Az mindegy; azért ez meg van halva s nem is kelti fel, csak az itéletnapitrombitaszó!

— Ha ugy volna is, meg kell próbálnunk életre hozni. Menjen és hozza el a pálinkát.

— Mire az te?

Ugyan ne kérdezze, csak menjen. — Láttam én már többször, hogy miképen báznak el a vízbefultakkal.

A vén Csontos eltávozott, András meg a mozdulatlanul fekvő Amandához ment.

Olvasóink bizonyára kitalálták már, hogy ő volt a megtalált nő.

Erős, izmos legény volt András s helyként ragadta meg a szép nő habkönyvnyűségű testét.

1901
F
mód
A
melyr
gást v
jobb
A
terség
hajt h
az apj
tam é
—
—
még s
linka f
A
Aman
— mo
A
az erő
le néh
A
A szép
hozzál
C
rende
—
diadal
ségbe
kunyh
M
ték a
A
szat.
nak éh
M
vét, d
többé.
A
lyet be
Et
sőbb n
K
nyitott
—
ördög!
N
meghal
Ar
mondar
Az
szép n
Ar
gyon
megve
—
—
... Sz
gát a v
emleke
—
—
hozta
lenne.

Felvitte a partra s lefektette ottan olymóddal, hogy feje lefelé hajlott.

Azután nyomogatni kezdé mellkasát, melyre a szép Amanda ajakán csendes mozgást vett észre.

— El, el! kiáltott András s mind feljebb emelte a szép nőt.

A gyomrába tódult viz kiment a mesterséges eljárásra s az elélt nő csendes sóhajjal ballatott.

— Jöjjön már hamar! — kiáltott Andris az apjának. — Ez a nő nem halt meg, mondiam én kendnek.

— Nem-e?

— Nem ám! Már megmozdította ajakát.

— No, hála Istennek azért is!... Hátha még szerencsét hoz nekünk!... Nesze a pálinka!

Andris elvetté az üveget s felbontotta Amanda mellén a ruhát.

— Hiába már ezt muszáj vagyok tenni! — mondá pironkodva.

A hófehér bőrt erősen dörzsölni kezdé az erős szeszszel s a rózsas ajkon is töltött le néhány kortyot.

Az erős dörzsölés meg is tette hatását. A szép nő keble emelkedni kezdett s a tudó hozzálátott működéséhez.

Gyorsan lélegzett nehányat s azután rendezesen szívta be a levegőt.

— No látja kend! — mondá Andris diadalmasan. — Nem kell ám mindjárt kétségbeesni!... Most jöjjön, vigyük be a kunyhóba.

Megfogták amár életrejött nőt és bevittek a kis kunyhóba.

Andrisnak nem tetszett tovább a halálszal. Ott maradt Amanda mellett, lesve annak ébredését.

Maga sem tudta: mi leli, mi bántja szívét, de úgy érezte, hogy az nem üres többé.

Annak a szép nőnek az arca foglalt helyet benne.

Eleinte gondolni sem tudott arra, de később nem volt képes ellent állani.

Közel volt már a dél, mire Amanda felnyitotta szemeit.

— Hol vagyok? — sikolta — Ne bántsd, ördög!... Ah!... Ah!... Segítség!... Nem, ... nem megyek!... Inkább meghalok.

Andris zavarba jött s nem tudott mit mondani.

Azt sem tudta: miképen szólítsa a szép nőt.

Amanda felült a tiszta lepellel borított ágyon s meglátván Andrist, félelemtől remegve kérdezé

— Mit akarsz, gyilkos? ... Segítség!

— Nem vagyok én gyilkos, asszonyom! ... Szegény halászigény vagyok én, ki magát a vízből fogta ki s életre hozta. Ugyan emlékezzék csak vissza!

— Hát a vízben voltam?

— Ott ám! Szerencse, hogy hálómba hozta a folyó sodra, mert most halott lenne.

(Folyt. köv.)

Minden háztartásban nélkülözhetetlen czikk

Magas rendelet alapján minden kereskedő árusíthatja és orvos szaktekintélyek által ajánlatik a

József táp-tea.

Köhögés, mellfájás, nehéz lélegzés (asztma) elnyálkásodás ellen az

I-só számú József táp-tea

(1 doboz ára 50 fillér.)

Nehéz emésztésnél, székszorulásnál, bágyadtságánál, tulhizásnál és mint vértisztító tea orvosi szaktekintélyek ajánlják rendes használatra a

II-ik számú József táp-teát

(1 doboz ára 50 fillér.)

Viszonteladók nagyobb vételnél előnyben részesülnek.

Fő és szétküldési raktár: Vogler József-nél, Budapest

VI. ker. Külföld Váci ut 140 szám.

Képviseletet vidékre, minden városba adok.

Gyors és biztos segély gyomor

betegségei és azok utóbajaiban!

A legjobbnak bizonyult HAZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt és p. étvágytalanságot, savanyu felbőfögést, hányási ingert, gyomor- és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat a már 40 év óta jónak bizonyult

Kiváló fájdalomcsillapító,

antiseptikus, gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés- és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és gonyedéseknél, továbbá körömgonyedés az úgynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holt-tetem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Dr. Rosa-^{fele} balzsam Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti és egészséges tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híressé vált háziszér. Üveg 50 kr. kettős üveg 1 frt. Postán 20 krral drágább

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt. Dobozban 35 kr. járval. Postán 6 krral drágább.

Ha 1 frt. előre beküldetik, egy nagy üveggel, 75 kr. előleges beküldése mellett pedig egy kis üveggel azonnal bérmentve küldetik a birodalom bár mely részébe.

Egy frt. 58 kr. előre beküldése mellett 4.1 dobozzal, 1 frt 68 kr 6/2 dobozzal vagy 2 frt 30 ért. 6.1 dobozzal végre 2 frt. 48 kr. előrei beküldés után 9/2 dobozzal bérmentve küldetik az oszt. magyar birodalom bár mely részébe.

Figyelmeztetés! Mindenki csak az eredeti készítményt s kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-tárából és figyeljen arra, hogy Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerék védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletű védjegy. A ki egy utánzást talál s nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrel rendelkezésre állnak Raktárak Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában. EGGER A. gyógyszer-tárában DEBRECZENBEN kaphatók

Dr. ROTSCHEK V. EMIL MIHALOVITS ISTVÁN és TÓTH B. gyógyszerészeknél Főraktár: FRAGNER B. es. és kir. udvari szállítónál, a fekete sas Prágában a Spornert-ntoza sarkán 203. szám

Tannin Csokoládé.

A hasmenést megszünteti

Gyermeknek és felnőttnek részére.

1 dph. 40 fill.

Kapható a gyógyszer-tárában. Készítő: Sztraka Ödön Moho!

S

zivattyuk

minden neme házi és nyilvános czélokra, a mezőgazdaság-, építkezés- és iparnál.

Csövek, tömlők, csapok stb. stb.

Szivattyu- és gépjáratási betéti társaság

M

érlegek,

legújabb javított rendszerű tizedes, futó súlyú és hidmérlegek fából és vashál kereskedelmi közlekedési gyári mezőgazdasági és ipari czélokra.

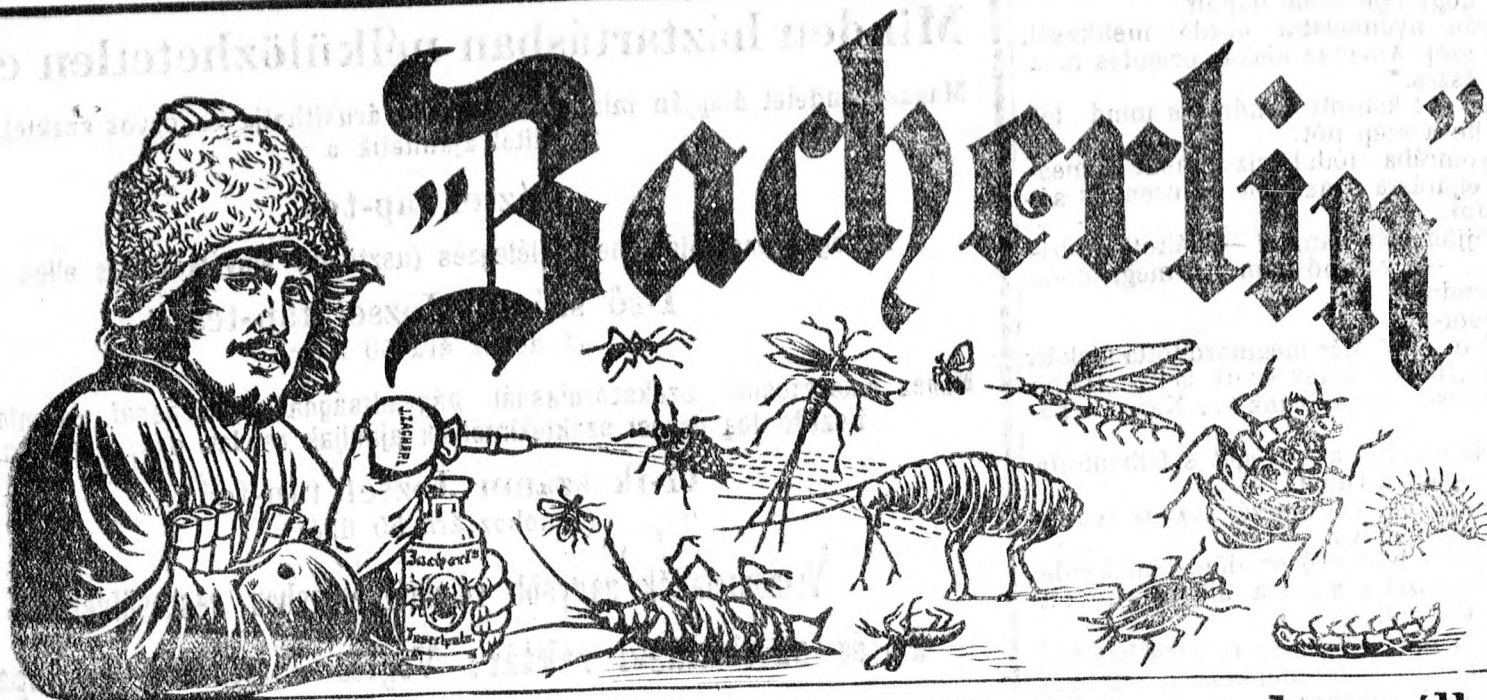
Embermérlegek mérlegek házihasználatra

W. GARVENS, WIEN,

Kapható technikai és gépjáratásban kutkésítőknél stb.

I. Schwarzenbergstrasse 6. I. Wallfischgasse 14.

Arjegyzék ingyen és bérmentve

Zacherlin

mint felülmulhatatlan csakis a Zacherlin léregpor használhat.
 „Vásároljon ön csak üvegekben“

Debreczenben Békés Emil Bán László Csanak József, Csicsó Lajos, Czeplédi, Józsefné, Csillag József Deutsch Lajos, Félégyházy János, Francsics és Jóna Frics K., Ganofszy Lajos, Geróby F., Gőczey I. Havas József, Hirsch F., Klein Bernát, Kohn Simon, Komlósy Lajos Kohn Henrik Kondor J. és fia Kontsek Géza, Kovács Mihály, Leidenfrost Armin Lusztig K., Mayer József, Parti Ferencz Lindenfeld J. Jenő, Kiss Géza Riekl József, ifj. Kósa Lajos, Rozenfeld R., Rosenthal Dániel, Rosenthal Sándor, Róth Antal, Róth Ignác, Szabó Zsigmond, Szentkirályi-Tivadar, Térey József, Tóth Kálmán, Várray, József Várray János, Jánosy Béla, Neumann és Weisz, Kornhoffer József, Borostyánfalva: Ifj. Weiszberger Ignác. ErMihályfalva: Grosz Hermann, Lóvsy Vincze, Polák Móritz, N.-Büsztrány: Gemünbeck József HajduSzoboszló: Körner Béla. Tisza Füred: Schön Jakab Weiszmann József.

Budapest, 1901. július 1. — Deák-tér 1.

Van szerenesem értesíteni, hogy

debreczeni fióktelepünket

a mai napon, sok évi hű munkatársunk és üzletvezetőnk **Donogán István** és cégünknel szintén több éven át működött **Somossy László** uraknak eladtuk, kik ezen üzletet

Donogán és Somossy Kunz József és Társa Utódai

ezég alatt saját számlájukra tovább fogják vezetni.
 Midőn az eddig irányunkban tanúsított bizalomért és jóindulatért hálás köszönetünket nyilvánítjuk, kérjük azzal utódainkat is megtisztelni és ajánljuk magunkat a jövőre is nagybecsű bizalmába.
 Kiváló tisztelettel.

Kunz József és Társa cs. és kir. udvari szállítók, fehérmű-gyárosok.
 m. kir. szab. nagykereskedők,

Debreczen, 1901. július 1.

Vonatkozással a fenti körlevélre, van szerenesém értesíteni, hogy a **Kunz József és Társa** cég itteni fióktelepét a mai napon át- és megvettük s azt

Donogán és Somossy Kunz József és Társa Utódai

törvényszékiileg bejegyzett ezég alatt tovább fogjuk vezetni.
 Minden törekvésünk oda fog irányulni, hogy elődeink példáját követve nagybecsű bizalmát kiérdemeljünk és magunknak állandóan biztosítsuk.
 Kegyes pártfogását kérve, vagyunk

kiváló tisztelettel

Donogán István. Somossy László.

Debreczen, nyolc melletti Kálvária utca könyvnyomdájában.